

Arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector 2022

Samenvatting resultaten – verdieping op de Toeristische sector

---

Aanleiding

Ontwikkelingen binnen de arbeidsmarkt zorgen de laatste jaren voor grote uitdagingen in diverse sectoren. Ook de toeristische sector heeft uitdagingen in relatie tot arbeid. Een voorbeeld hiervan is de krapte van de arbeidsmarkt, die ook de toeristische sector raakt. Goede data en inzichten zijn van belang om deze uitdagingen inzichtelijk te maken, ontwikkeling te kunnen volgen en hierop te acteren. In Perspectief 2030, de landelijke visie op bestemming Nederland, is Gastvrijheid één van de strategische prioriteiten. Voor een optimale gastvrijheidsbeleving moet er blijvend geïnvesteerd worden in het imago, de professionaliteit en de aantrekkelijkheid van de sector als werkgever. Om hier gericht op te kunnen sturen is data over bijvoorbeeld de arbeidsmarkt van groot belang.

In 2019 is NBTC gestart met de Arbeidsmarktmonitor Toerisme om meer inzicht te krijgen in de toeristische arbeidsmarkt. Middels een dashboard werd inzicht gegeven in allerlei aspecten rond arbeid/werkgelegenheid voor de sector Toerisme en/of onderdelen daarbinnen. Variërend van aantal bedrijven, banen en baankenmerken tot arbeidsmobiliteit, onderwijs en baankansen. De daar op volgende jaren is de monitor, samen met leden van Gastvrij Nederland, doorontwikkeld naar de arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector.

In 2023 doen er negen Gastvrij Nederland leden mee aan deze arbeidsmarktmonitor; VVEM, KNV, HISWA-RECRON, Club van Elf, VDN, CLC-Vecta, KHN (i.s.m. SVH), ANVR en NBTC. Deze samenwerking heeft geresulteerd in een nieuwe Arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector 2023. De Arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector 2023 bevat cijfers van 2022 en geeft op sommige onderdelen al een inkijk in 2023.

Het dashboard Gastvrijheidssector omvat de directe werkgelegenheid van de Gastvrijheidssector. Indirecte werkgelegenheid is hierbij niet meegenomen (bijvoorbeeld een bakker die brood levert aan een horecagelegenheid). Ook uitzendkrachten zijn hierin niet opgenomen.

Onderstaand wordt kort op een aantal belangrijke uitkomsten uit de nieuwe arbeidsmarktmonitor ingegaan. In deze samenvatting wordt de **toeristische sector** belicht. Toerisme is geen bedrijfstak op zich, maar heeft betrekking op een groot aantal producten en diensten die vanuit verschillende bedrijfstakken aan consumenten, waaronder ook toeristen wordt geleverd. Daarbij gaat het om karakteristiek toeristische bedrijven als hotels, maar ook om vervoersdiensten zoals het OV en om detailhandel. In het dashboard is een

overzicht opgenomen welke type bedrijven, aan de hand van SBI codes¹, zijn meegenomen in de monitor en de definitie van toeristische sector.

Resultaten arbeidsmarkt cijfers 2023 – toeristische sector

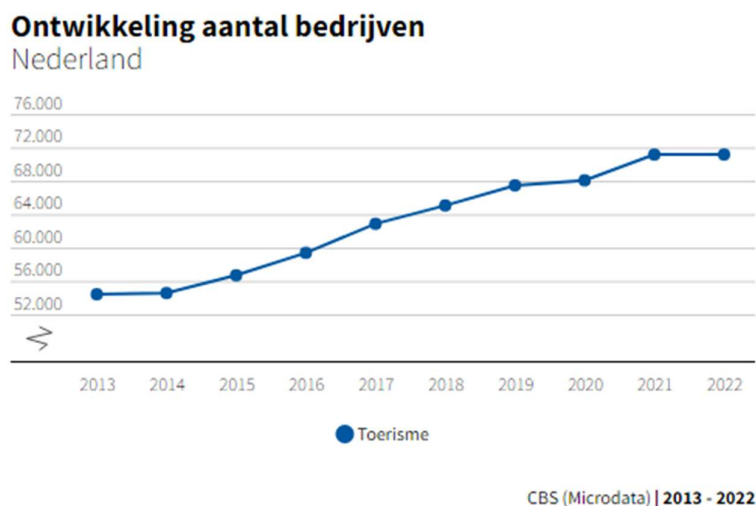
Belangrijkste resultaten uit de Arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector 2023 – Toeristische sector:

Bedrijven

1. Aantal bedrijven in de toeristische sector gelijk gebleven aan 2021.

In 2022 telde Nederland ruim 71.000 bedrijven binnen de toeristische sector. Dit is bijna 3,5% van het totaal aantal bedrijven in Nederland. In 10 jaar tijd is het aantal toeristische bedrijven met 31% gegroeid. In 2020 vlakke de groei iets af, vanwege de pandemie, en zette de groei weer door in 2021. In 2022 is het aantal bedrijven bijna gelijk gebleven ten opzichte van 2021. De meeste andere branches binnen de gastvrijheidssector laten een groei zien ten opzichte van 2021. Met uitzondering van bedrijven in de dagattractie sector (-3%) en bedrijven in de reissector (-2%).

Figuur 1: Ontwikkeling aantal toeristische bedrijven

¹ De Standaard Bedrijfsindeling (SBI) is een hiërarchische indeling van economische activiteiten die het CBS onder meer gebruikt om bedrijfseenheden in te delen naar hun hoofdactiviteit.

Tabel 1. Aantal bedrijven per sector (afgerond op 1.000)

Sector	Aantal bedrijven in 2022	+/- t.o.v. 2021
Gastvrijheidssector*	152.000	+ 6%
Evenementen	144.000	+ 6%
Toerisme	71.000	+ 0%
Horeca	66.000	+ 6%
Watersport en recreatie	19.000	+ 3%
Nederlandse dagattracties	8.000	- 3%
Reissector	6.000	- 2%

* De totale Gastvrijheidssector is geen optelling van de verschillende sectoren. Dit komt omdat sommige typen bedrijven tot meerdere sectoren behoren of niet tot de gastvrijheidssector worden gerekend. In de evenementen sector bijvoorbeeld zijn er enkele type bedrijven die niet tot de gastvrijheidssector zijn toegerekend.

Banen & baankenmerken

2. Toename aantal FTE's binnen toeristische sector

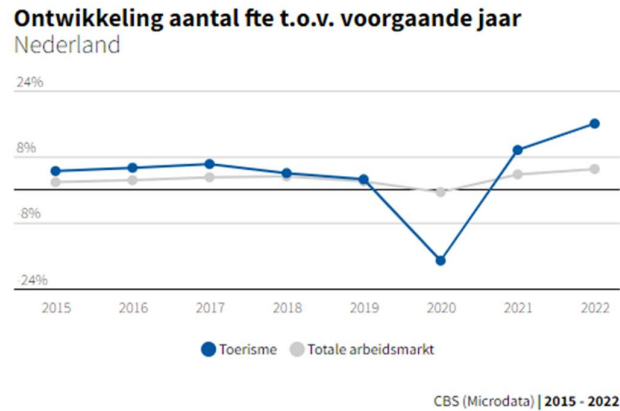
Binnen de toeristische sector wordt voor aantal banen en fte's vaak de TSA (Tourist Satellite Account) gebruikt die inzicht geeft in zowel de directe als de indirecte werkgelegenheid van de toeristische sector. De arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector is meer gericht op de **directe werkgelegenheid** van de sector en kan daarom afwijken van de TSA cijfers.

Het aantal banen met **directe werkgelegenheid** in de toeristische sector bedroeg in 2022 in totaal bijna 590.000. Dit is bijna 6% van de totale werkgelegenheid in Nederland. Uitgedrukt in fte's ging dit om ongeveer 365.000, 4,5% van de totale werkgelegenheid in Nederland. Volgens de TSA definitie telt Nederland in 2022 790.000 banen (5% van totale arbeidsmarkt) en 452.000 fte's (5% van de totale werkgelegenheid).

Ten opzichte van 2021 is zowel het aantal toeristische banen (+18%) als het aantal fte's (+16%) toegenomen. Deze groei is groter in vergelijking tot de ontwikkeling van de totale arbeidsmarkt (aantal banen 4%, fte + 5%).

Figuur 2: Ontwikkeling aantal fte's in de toeristische sector (geen TSA cijfers)

Tabel 2. Aantal fte's en de ontwikkeling van fte's per sector (afgerond op 1.000)

Sector	Aantal fte in 2022	+/- t.o.v. 2021
Gastvrijheidssector	475.000	+15%
Toerisme	365.000	+ 16%
Horeca	294.000	+ 17%
Evenementen branche	121.000	+ 16%
Watersport en recreatie	46.000	+ 14%
Nederlandse dagattracties	35.000	+ 11%
Reissector	19.000	+ 16%

In de verschillende deelsectoren binnen de toeristische sector is vooral een stijging van het aantal fte's in deelsectoren "logiesverstrekking", "organisatie congressen en beurzen" en "eet- en drinkgelegenheden" te zien. Dit is een stijging van + 17% bij alle sectoren. Deze groei wijst op een sterk herstel van het aantal fte's in die sectoren. In de sector "logiesverstrekking" is er een stijging van 5% ten opzichte van 2019, en in de sector "eet- en drinkgelegenheden" is er zelfs een stijging van 10% ten opzichte van 2019. De sector "organisatie congressen en beurzen" zit weer bijna op het niveau van voor de pandemie, met een herstel tot 99% daarvan.

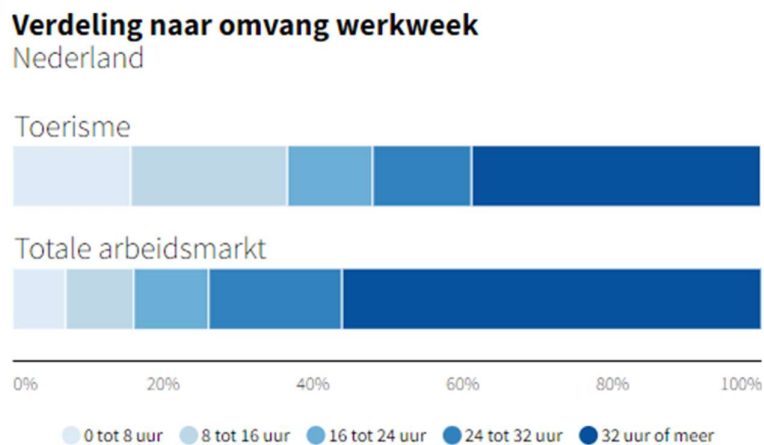
Tabel 3. Aantal fte's deelsectoren in de toeristische sector (afgerond op 1.000)

Sector	Aantal fte in 2022	+/- t.o.v. 2021
Toerisme	365.000	+15%
Eet en drinkgelegenheden	207.000	+17%
Vervoer van passagiers	67.000	+12%
Logiesverstrekking	69.000	+17%
Reissector	19.000	+16%
Organisatie beurzen en congressen	4.000	+17%

3. Binnen de toeristische sector wordt vaak parttime gewerkt en met een tijdelijk contract. Het aandeel werkenden met tijdelijk contract is weer toegenomen.

In de toeristische sector wordt relatief veel parttime gewerkt. Meer dan een derde van de werknemers werkt minder dan 16 uur, ten opzichte van 16% van de totale arbeidsmarkt. Ook wordt binnen de toeristische sector vaker een tijdelijk contract afgesloten. Ongeveer de helft van de werkenden heeft een contract voor een bepaalde tijd (t.o.v. 28% binnen de totale arbeidsmarkt). Opvallend is dat het aandeel bepaalde tijd contracten tijdens de pandemie lager was (37%). Nu is het aandeel tijdelijke contracten weer toegenomen tot 49%.

Figuur 3: Verdeling naar omvang werkweek

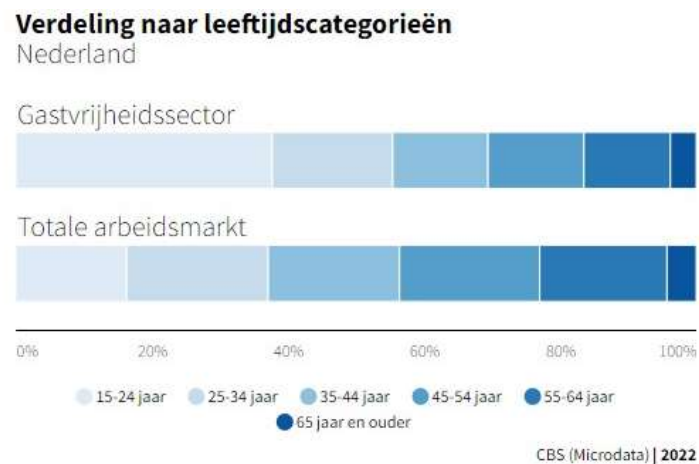
CBS (Microdata) | 2022

Persoonskenmerken

4. Toename aantal jongeren werkzaam in de toeristische sector, gemiddelde leeftijd ligt lager in vergelijking met de totale arbeidsmarkt.

Nederlanders die in de toeristische sector werken zijn relatief jong. De gemiddelde leeftijd ligt 7 jaar lager in vergelijking met de totale arbeidsmarkt (34 jaar en 41 jaar). Vooral het aandeel 15-24 jaar (41%) is in de sector hoger in vergelijking met de totale arbeidsmarkt (16%). Bijna een derde van de Nederlanders werkzaam in de toeristische sector is 45 jaar en ouder. Binnen de totale arbeidsmarkt is dit ongeveer 43%.

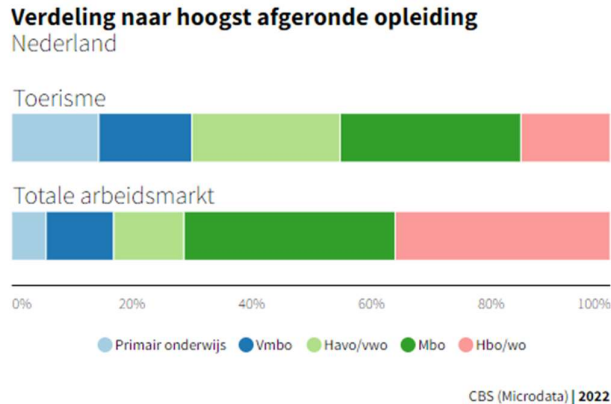
Figuur 3: Verdeling naar omvang leeftijdscategorieën

5. Toeristische sector kenmerkt zich door relatief veel werknemers met een migratie achtergrond en lager opgeleiden.

In de toeristische sector werken relatief veel personen met een migratieachtergrond; 37% vs. 26% in de totale arbeidsmarkt. Het opleidingsniveau ligt lager dan totale arbeidsmarkt. Voor 31% van de werkenden is primair onderwijs of vmbo de hoogst afgeronde opleiding; in de totale arbeidsmarkt ligt dit aandeel op 17%.

Figuur 4 Verdeling naar hoogst afgeronde opleiding – toeristische sector

6. Instroom van werknemers in de sector ligt hoger in vergelijking met het aandeel werknemers die de sector zijn uitgestroomd.

In 2022 is de instroom van personeel gelijk gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar (32%). De instroom is, net als in 2021, weer hoger dan de uitstroom van personeel. De instromers binnen de gastvrijheidssector waren vooral jongeren tussen de 15-24 jaar (22%). De meeste instromers kwamen vanuit een opleiding (56%). De instromers die vanuit een andere baan kwamen, kwamen uit de sectoren "handel" (32%), "uitzendbranche" (14%) en "zakelijke dienstverlening" (8%). De uitstromers die overstapte naar een andere baan, stapten vaak over naar "handel" (20%), "uitzendbranche" (15%) of "zakelijke dienstverlening" (13%).

Van alle deelsectoren binnen de toeristische sector is in de eet- en drinkgelegenheden deelsector de instroom van personeel het hoogst (37%). Voor alle deelsectoren geldt dat in 2022 de instroom van werknemers hoger ligt dan de uitstroom van werknemers. Dit was in 2021 nog niet het geval. De deelsector vervoer van passagiers en de reissector lieten toen nog een hogere uitstroom zien dan instroom.

Tabel 5. Netto in- en uitstroom toeristische (deel) sector(en)

Sector/deelsectoren	Netto instroom (f.o.v. totaal dienstverbanden)	Netto uitstroom (f.o.v. totaal dienstverbanden)
Toerisme	32%	22%
Eet en drinkgelegenheden	37%	25%
Vervoer van passagiers	13%	9%
Logiesverstrekking	32%	20%
Reissector	23%	14%
Organisatie beurzen en congressen	26%	18%

Vooruit blik op resultaten 2023 (Q1 en Q2 2023)

In de Arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector zijn enkele maandcijfers opgenomen die alvast een inkijk geven over het jaar 2023. Let op: in de maandcijfers zijn geen zelfstandigen meegenomen, hierdoor liggen de aantallen gemiddeld lager dan bij de jaarcijfers.

1. Aantal dienstverbanden in eerste twee kwartalen van 2023 toegenomen.

Het aantal dienstverbanden in de toeristische sector is in de eerste twee kwartalen van 2023 laat een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van dezelfde periode in 2022 (Q1 = + 18%, Q2 = + 4%). Het aantal banen in de eerste twee kwartalen van 2023 ligt nu zelfs hoger dan in dezelfde periode voor Corona (2019), met respectievelijk 496.000 en 526.000 banen. Ook het aantal FTE's laat een positieve ontwikkeling zien ten opzichte van dezelfde periode vorig jaar (Q1 = +16%, Q2 = +4%)

2. Instroom en uitstroom van werknemers in de toeristische sector blijft stabiel

Het aantal werknemers die in de toeristische sector zijn komen werken (instroom) en die de sector verlaten (uitstroom) is in de eerste twee kwartalen van 2023 vergelijkbaar met dezelfde periode vorig jaar.

3. Het aandeel vaste contracten lijkt te stabiliseren.

Tijdens de pandemie zagen we het aandeel vaste contracten flink stijgen (rond de 57% van alle contracten). Bedrijven namen vaker afscheid van werknemers met een flexibel contract, waardoor het aandeel werknemers met een vast contract toenam. Na corona zagen we weer een toename van werknemers met een flexibel contract. Dit resulteerde in een daling in het aandeel werknemers met en vast contract. In 2023 lijkt deze daling te stabiliseren en ligt het aandeel werknemers met een vast contract rond de 40% dit is iets lager dan voor de corona pandemie.

Over de arbeidsmarktmonitor

Ten behoeve van de ontwikkeling van de arbeidsmarktmonitor is gebruik gemaakt van een groot aantal bronnen. Naast CBS microdata waren dat onder meer de Nederlandse Enquête Arbeidsomstandigheden van TNO en de Enquête beroepsbevolking van het CBS, DUO, e.d..

De resultaten geven niet alleen inzicht in allerlei aspecten van de arbeidsmarkt in de toeristische sector, maar zetten ook de uitkomsten in het perspectief van de totale arbeidsmarkt in Nederland. En de Arbeidsmarktmonitor biedt daarnaast mogelijkheden tot verdere verdieping op (deel)sectoren en het maken van vergelijkingen met de totale gastvrijheidssector. Verder bestaat de mogelijkheid om cijfers te verbijzonderen naar bijvoorbeeld provincies, arbeidsmarktregio's en gemeenten. De resultaten in de Arbeidsmarktmonitor hebben betrekking op 2022. Doordat resultaten over meerdere jaren zijn opgenomen worden trends zichtbaar. Tevens zijn er enkele kwartaalcijfers van 2023 in het dashboard opgenomen.

Wil jij weten hoe de arbeidsmarkt in jouw regio er uit ziet? Of wil je zelf analyses maken binnen een bepaalde deelbranche? Bekijk dan [hier](#) ons dashboard.

BIJLAGE: Indeling SBI code vorige meting (Arbeidsmarktmonitor Gastvrijheidssector 2023)

Toelichting CBS-microdata

NBTC heeft in overleg met de deelnemende (branche)organisaties op basis van de SBI-codes van bedrijven een clustering aangebracht in deelbranches en subbranches. Hieronder is een overzicht gemaakt met de indelingen naar subbranche, deelbranche, branche en sector.

van subbranche tot branche

Subbranche	Deelbranche	Branche
Bioscopen en theaters	Cultuur	Vermaak
Podiumkunst	Cultuur	Vermaak
Musea & Exposities	Cultuur	Vermaak
Dagrecreatie	Dagrecreatie	Vermaak
(pret)parken/(dieren)tuinen		
Retail overig	Retail	Vermaak
Overige gastvrijheidssector	Overige gastvrijheidssector	Vermaak
Eventcatering	Kantines en catering	Kantines en catering
Kantines en contractcatering	Kantines en catering	Kantines en catering
Organisatie van congressen en beurzen	Organisatie van congressen en beurzen	Organisatie van congressen en beurzen
Restaurants	Restaurants	Eet- en drinkgelegenheden
Cafeteria's, snackbars en ijsalons	Overige eet-en drinkgelegenheden	Eet- en drinkgelegenheden
Cafés	Overige eet-en drinkgelegenheden	Eet- en drinkgelegenheden
Passagiersvervoer luchtvaart	Passagiersvervoer luchtvaart	Vervoer van passagiers
Passagiersvervoer taxi & weg	Passagiersvervoer taxi en weg	Vervoer van passagiers
Passagiers per trein	Passagiersvervoer trein en ferry	Vervoer van passagiers
Passagiersvaart en veerdiensten	Passagiersvervoer trein en ferry	Vervoer van passagiers
Reisbemiddeling en informatieverstrekking	Reissector	Reissector
Reisorganisatie	Reissector	Reissector
Hotels	Hotels	Logiesverstrekking
Verblijfsrecreatie Bungalows	Verblijfsrecreatie	Logiesverstrekking
Verblijfsrecreatie kampeerterreinen en groepsaccommodaties	Verblijfsrecreatie	Logiesverstrekking
Groothandel/winkels kamperen	Retail	Vermaak
Dagrecreatie overig	Recreatie	Vermaak
Groothandel/winkels in watersport	Retail	Vermaak
Watersportrecreatie	Watersport	Vermaak
Bouw van sport-en recreatievoertuigen	Watersport	Vermaak

Van subbranche tot sector (deel 1)

Subbranche	Sector			
	Horeca	Toerisme	Watersport & recreatiesector	Dagattracties
Bioscopen en theaters				X
Podiumkunst				X (alleen vriendenkringen)
Musea & Exposities				X
Dagrecreatie (pret)parken/(dieren)tuinen			X	X
Retail overig				X
Overige gastvrijheidssector				
Eventcatering	X			
Kantines en contractcatering	X			
Organisatie van congressen en beurzen		X		X
Restaurants	X	X		
Cafeteria's, snackbars en ijssalons	X	X		
Cafés	X	X		
Passagiersvervoer luchtvaart		X		
Passagiersvervoer taxi & weg		X		
Passagiers per trein		X		
Passagiersvaart en veerdiensten		X		
Reisbemiddeling en informatieverstrekking		X		
Reisorganisatie		X		
Hotels	X	X		
Verblijfsrecreatie Bungalows		X	X	
Verblijfsrecreatie kampeerterrinen en groepsaccommodaties		X	X	
Bouw van sport- recreatie vaartuigen			X	
Groothandel/winkels in watersport			X	
Groothandel/winkels kamperen			X	
Watersportrecreatie			X	
Dagrecreatie overig			X	
Retail overig				x

Van subbranche tot sector (deel 2)

Subbranche	Sector		
	Reissector	Evenementen branche	Gastvrijheidssector
Bioscopen en theaters		x	X
Podiumkunst		X	x
Musea & Exposities			X
Dagrecreatie (pret)parken/(dieren)tuinen			X
Retail overig			
Overige gastvrijheidssector		X (evenement gerelateerd)	X
Eventcatering		X	X
Kantines en contractcatering			X
Organisatie van congressen en beurzen		X	X
Restaurants			X
Cafeteria's, snackbars en ijssalons			X
Cafés			X
Passagiersvervoer luchtvaart			X
Passagiersvervoer taxi & weg			X
Passagiers per trein			X
Passagiersvaart en veerdiensten			X
Reisbemiddeling en informatieverstrekking	X		X
Reisorganisatie	X		X
Hotels			X
Verblijfsrecreatie Bungalows			X
Verblijfsrecreatie kampeerterreinen en groepsaccommodaties			X
Bouw van sport- recreatie vaartuigen			
Groothandel/winkels in watersport			
Groothandel/winkels kamperen			
Watersportrecreatie			X
Dagrecreatie overig		x	X
Retail overig			

Van SBI tot subbranche

SBI- code	SBI omschrijving	Subbranches
59140	Bioscopen	Bioscopen / theaters
90041	Theaters en schouwburgen	Bioscopen / theaters
30120	Bouw van sport- en recreatievaartuigen	Bouw van sport- en recreatievaartuigen
46492	Groothandel in watersportartikelen	Groothandel/winkels in watersport
47642	Winkels in watersportartikelen	Groothandel/winkels in watersport
46493	Groothandel in kampeerartikelen (geen caravans)	Groothandel/winkels kamperen
47644	Winkels in kampeerartikelen	Groothandel/winkels kamperen
47650	Winkels in speelgoed	Retail overig
47789	Winkels gespecialiseerd in overige artikelen n.e.g.	Retail overig
47770	Winkels in juweliersartikelen en uurwerken	Retail overig
49100	Personenvervoer per spoor (geen tram of metro)	Passagiersvervoer per trein
49320	Vervoer per taxi	Passagiersvervoer taxi & weg
49391	Ongeregeld personenvervoer over de weg	Passagiersvervoer taxi & weg
50100	Zee- en kustvaart (passagiersvaart en veerdiensten)	Passagiersvaart en veerdiensten
50300	Binnenvaart (passagiersvaart en veerdiensten)	Passagiersvaart en veerdiensten
51100	Personenvervoer door de lucht	Passagiersvervoer luchtvaart
55101	Hotel-restaurants	Hotels
55102	Hotels (geen hotel-restaurants), pensions en conferentieoorden	Hotels
55201	Verhuur van vakantiehuisjes en appartementen	Verblijfsrecreatie bungalows
55202	Jeugdherbergen en vakantiecampen	Verblijfsrecreatie kampeerterreinen en groepsaccommodaties
55300	Kampeerterreinen	Verblijfsrecreatie kampeerterreinen en groepsaccommodaties
55900	Overige logiesverstrekking	Verblijfsrecreatie kampeerterreinen en groepsaccommodaties
56101	Restaurants	Restaurants
56102	Cafeteria's, lunchrooms, snackbars, eetkramen e.d.	Cafeteria's, snackbars and ijssalons
56103	Ijssalons	Cafeteria's, snackbars and ijssalons
56210	Eventcatering	Eventcatering
56290	Kantines en contractcatering	Kantines en contractcatering
56300	Cafés	Cafés
77210	Verhuur van sport- en recreatieartikelen	Watersportrecreatie
85511	Zeil- en surfscholen	Watersportrecreatie
93152	Roei-, kano-, zeil- en surfsport e.d.	Watersportrecreatie
93291	Jachthavens	Watersportrecreatie
79110	Reisbemiddeling	Reisbemiddeling en informatieverstrekking
79900	Informatieverstrekking op het gebied van toerisme en reserveringsbureaus	Reisbemiddeling en informatieverstrekking
79120	Reisorganisatie	Reisorganisatie
82300	Organiseren van congressen en beurzen	Organisatie congressen en beurzen
94994	Vriendenkringen op het gebied van cultuur, fanclubs en overige kunstbevordering	Podiumkunst
90011	Beoefening van podiumkunst	Podiumkunst
90012	Producenten van podiumkunst	Podiumkunst

SBI- code	SBI omschrijving	Subbranches
90013	Circus en variété	Podiumkunst
90020	Dienst voor de uitvoerende kunsten	Podiumkunst
59111	Productie van films (geen televisiefilms)	Podiumkunst
90030	Schrijven en overige scheppende kunst	Podiumkunst
90042	Evenementenhallen	Overige gastvrijheidssector
91030	Monumentenzorg	Overige gastvrijheidssector
91042	Natuurbehoud	Overige gastvrijheidssector
93195	Organiseren van sportevenementen	Overige gastvrijheidssector
93212	Kermisattracties	Overige gastvrijheidssector
96040	Sauna's, solaria, baden e.d.	Overig gastvrijheidssector
91022	Kunstgalerie��n en -expositieruimten	Musea & exposities
91021	Musea	Musea & exposities
91041	Dieren- en plantentuinen, kinderboerderijen	Dagrecreatie (pret)parken/(dieren)tuinen
93211	Pret- en themaparken	Dagrecreatie (pret)parken/(dieren)tuinen
93199	Overige sportactiviteiten n.e.g.	Dagrecreatie overig
93299	Overige recreatie n.e.g.(geen jachthavens)	Dagrecreatie overig